

Пошто пут?

Након што је јавност оправдано узнемирена податком о томе да је Влада Србије уговорила изградњу аутопута од Новог Београда до Сурчина по цени од око 9 милиона евра по једном километру¹, јавно предузеће „Путеви Србије“ је пружило нека објашњења². Та објашњења су корисна, али не и довољна. Да би могла да се води аргументована расправа о исплативости овог уговора, неопходно је да информације буду проверљиве, а оне то нису, јер Влада Србије није објавила овај уговор. Да би се јавна имовина заштитила од евентуалног преузимања штетних уговорних обавеза, закључивању уговора би морало да претходи надметање извођача радова, чега овде није било. Због тога ће, чак и када уговор буде објављен, и када буду дата сва додатна објашњења, остати сумње да је посао могао да буде повољнији по Србију.

У свом објашњењу, „поводом неаргументованих коментара у јавности“, „оних који у медијима коментаришу вредност радова без упознавања са детаљима пројеката“, јавно предузеће указује да је ова деоница специфична јер подразумева и изградњу бицикличких и пешачких стаза, услед чега ће и укрштања саобраћајнице са локалним путевима (мостови, надвожњаци и подвожњаци) бити већа, да се предвиђа изградња пет мостовских конструкција и један надвожњак, као и четири површинске и једне денивелисане раскрснице (петље). Такође је истакнуто да „градска“ локација деонице и кратак рок изградње, захтевају веће трошкове „услед потребе да се ангажује већи број возила и опреме на дужим транспортним растојањима“. Истиче се да градњу поскупљује примена специфичних технологија за извођење радова на укрштањима на кратким растојањима, обавеза да се радови изводе уз мере заштите становништва од негативних утицаја на животну средину, да саобраћајница пролази кроз заштићену зону водоизворишта и друго.

Предузеће напомиње да су постојећим буџетом Србије, који је рађен „у последњем кварталу 2018.године“, било планирано кредитно задужење за овај пројекат код кинеских банака у висини од 85% вредности пројекта, односно у износу од 60 милиона долара), а 100% вредности пројекта од 70,5 милиона долара и да то, „одговара уговореној вредности радова“.

„Критика критичара“ због тога што су коментарисали „без упознавања са детаљима пројекта“ у овом случају није оправдана, имајући у виду да ти детаљи нису објављени. Односно, уколико и јесу негде објављени, на то није указано ни у саопштењу Владе након потписивања уговора, ни у објашњењима које даје ЈП.

Информације о додатним радовима које поскупљују изградњу заиста јесу уверљиве. Међутим, уверљивост тих података би била значајно већа уколико би била додатно образложена – нпр. у погледу тога колико ће изградњу поскупети изградња бицикличких и пешачких стаза, колики је удео у цени надвожњака и слично. Тек на основу таквих информација би могло да се врши поређење цена „по километру“ на упоредивим локацијама.

¹<https://www.danas.rs/ekonomija/devet-miliona-evra-po-kilometru-neobjasnjiva-cena-auto-puta-do-surcina/>

²<http://www.putevi-srbije.rs/index.php/%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%BF%D0%BE%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B5-%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8/22-08-19-reagovanje-puteva-srbije-povodom-cene-izgradnje-deonice-novi-beograd-sur%C4%8Din-3>

Аргумент о порасту цене због „хитности радова“ није ваљан. Наиме, није нимало вероватно да је Влади и ЈП Пuteви Србије постало познато да ће овај пут морати да се гради тек сада. Ако је она неопходна ради повезивања на нови аутопут „Милош Велики“, онда је та изградња морала бити планирана упоредо са изградњом недавно отворене деонице тог пута.

Најзад, чињеница да су у буџету за 2019, планирана средства која одговарају ономе што је потписано 18.августа 2019, значи само то да је цена овог пута договорена још прошле године, а не говори апсолутно ништа о томе да ли је она оправдана или не.

Подсећамо да је ово само једна од многих деоница аутопута које Србија не уговара на основу сопственог Закона о јавним набавкама, који подразумева надметање, јавност, контролу и друге мере заштите од могуће корупције, већ са унапред договореним извођачем, а у оквиру међудржавног споразума који има већу правну снагу од домаћих закона. Такав вид уговарања представља највећу препреку у преговорима које Србија води са Европском унијом у оквиру поглавља број 5³.

³[http://www.mei.gov.rs/upload/documents/eu_dokumenta/godisnji_izvestaji_ek_o_napretku/20190529-serbia-report_SR - REVIDIRANO.pdf](http://www.mei.gov.rs/upload/documents/eu_dokumenta/godisnji_izvestaji_ek_o_napretku/20190529-serbia-report_SR_-_REVIDIRANO.pdf)